

Oglasi, pripisane itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novi za predbrojbu, oglašiti. Ista se napućenim ili polučincom post. 10 k u obće, 5 k za seljake na godinu, ili k 5—, odn. k 2-50 ra pol godinu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme može primiti, aska to javi odgovarajućem u ovcenom pismu, za koji se na plaća poštarina, ako se izvana napislo „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 317-849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poljni, gospodarski i politički list.

„Sloga“ rjetu malo stvari, a nosloga svo polkviri“. Narodna poslovia.

Izlaz svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi ne vraćaju se pod plaću n. tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Preplata se poštarinom stoje 10 k u obće, 5 k za seljake na godinu, ili k 5—, odn. k 2-50 ra pol godinu.

Izvan carvine više poštarin plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan isto.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Telekari Laginja i dr. prije J. Krmptić i dr.“ (Via Giulia br. 1), kamo neka se naložuju sva pisma i preplata.

Odgovorni urednik i izdatelj Jerko J. Mahuža. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crodera br. 1, il. kl.).

Porotni sudovi u Istri.

U svim prosvjelljenim državama važe porotni sudovi kao institucija, koju narodi u velike cene i skrupulozno čuvaju, da je nebi omrcio kakav vanjski upliv i odlučno ustaju proti pokušaju, koji bi išao za time, da to pučko sudište ukinu. Takovu instituciju imademo i mi u ovoj poli monarhije, to njezini narodi zelozno ju čuvaju. Žalostna je pak činjenica, da mi Hrvati i Slovenci u Istri, ne samo da se ne oduševljamo za ta pučka sudišta u Istri, nego već deseteke godina viđemo, ukinite nam porotna sudišta, kakova su sada u Istri, napose pak ono u Rovinju, kojim ćemo posebice i ponovno da se bavimo.

U „Omnibusu“ od 10. decembra prošle godine iznesen je o porotnom sudu u Rovinju jedan ekintantan slučaj, koji je kulminacija poniženja i pravog rugla instituciji, kao što je porota. Dok se drugi narodi, koji nemaju porote, bore za nju i hlepe za porotom, mi pak moramo vikati: dolje s takvom porotom. Sve te naše pravde ne jadicovke ne pinočoga ništa; porota se i nadalje sastaje u Rovinju kao i prije, sastavlja se tako, kao da za nas i nije. U poroti sjede uvijek u velikoj većini Talijani, koji ne razumiju našega jezika, ili ako koji razumije, taj je Talijan, ili bolje slavenski odrod, koga pak u prosudjivanju, kako je to već dokazano, vodi strast, osobito u političkim parnicama. Kad dodje naš čovjek pred takovu porotu, unapried znade, kakva sudbina ga čeka. Opravdava se, brani, izlaže čin, a suci ga ne razumiju; svjedoci iskazuju hrvatski, ali ti iskazi kao da su namijenjeni hladnim zidovima sudbene dvorane, jer suci ne razumiju. Sudbeni senat utiče se u ovim neprilikama tumaču, premda je svjestan, da je protuzakonito — dapače imade poštenih sudaca, koji žigodu takav postupak i srame se tog rugla.

Po jasnom slavu zakona utvrđeno je, da koji obtuženik toli svjedoci moraju izravno obćiti sa sudjama. Za nas Slavene u Istri taj zakon ne postoji, već nas se po istaknutoj praksi sudi; prosvjedi, prituzbe, apelacije ne pomažu, nego trpi i sudi. To se događa u XX. vjeku, što ne služi nikako na čast ni podržavateljima ove anomalije a još manje sudskoj uredbi.

Kubalo se par puta, obzirom na stanoviše rovinjske porote, zapitali kod višeg sudišta delegaciju porotnog suda, koji bi bio sastavljen tako, da u njem sjede ljudi koji bi razumjeli hrvatski. Te molbe u početku bi bile prošljedjene od rovinjskog tribunala na viši sud i napokon uvijek odbijene, ali u zadnje vrijeme ne čini se više ni to, nego takve molbe se jednostavno odbijaju već od prvog suda.

Sada je pak skrajnje vrijeme da se to nepodobno od strane Hrvati i Slovenci u Istri jesu domaći zivalj, od vajućda nastanjeni u ovoj pokrajini i posve ravnopravni Talijanima, to je hrvatski i slovenski jezik i po zakonu ravnopravan talijanskomu i proglašen zemaljskim jezikom. Ali to je sve, na žalost, na papiru u pogledu naših

prava; dočim u pogledu tereta i dužnosti, državne vlasti prema nama ne imaju obzira, već dapače kadkada u svojoj zabrinutosti za zakon i prekorače granice istog. Je li se igdje u prosvjelljenom svijetu događa, da suci sude čovjeku a da ga ne razumiju; u Istri se ipak to događa domaćim ljudima.

Čujemo već davno puste glase, da se radi na tome te se porotna sudišta odiele u talijanska i hrvatska. Ti glasi dolaze nam do uslju već više godina, ali zama, jer do sada ostali su ti glasi samo varavu obećanja. Uvjereni smo da se nadležni faktori nisu nikad ozbiljno time bavili. Na čelu našeg sudstva u pokrajini nalazi se od kratkog vremena čovjek našeg roda i jezika. Vele da je iman pravnik, nepristran i pravedan. Premda nam je u ovo kratko vrijeme, što stoji na čelu pravde, dao prilike da se nanj potužimo gledom na imenovanje nekih sudaca i kancelista u krajevima hrvatskima, a da ti činovnici ne poznaju ni riječi našeg jezika, ipak čemo mu u veliku zaslugu upisati, kad uredi nenasno stanje kod porotnih sudova, koje naš narod godine i godine gnjava i tiši. Što su drugi zanemarili i propustili, to su krivci na mjesto da su pravednici, treba da on ustane te u ima božice pravde zavikne, dosta je tog rugla; pravda i zakon mora da vriedi i za Slavene Istre. Kad to uredi, neće se događajti preuzetosti Talijana, kao što je slučaj nekog Cumićeh-a iz Velog Lošinja, koji uvriediv učiteljsvo hrvatske škole u Velom Lošinju, te pozvan od njih na sud, povukao je sve uvriede izjavom u sudbenom zapisniku; sutradan pak, taj junačina, u javnim novinama ustete izjavu danu na sudu i bezočno ponavljaju uvriede prije nanešene istim učiteljima i bahato jih pozivlje, da ga sada tuže. Zašto je to učinio? Zato, jer su mu dobro poznate nepodobšline porotnih sudova u Istri, pred koje sudove bi ga morali učitelji sad tužiti nakon što je opet zanieo im uvriede putem novina. Ovak slučaj jašio i biširo govori o porotama u Istri; znade dobro nazdvi Talijan Cumićeh kao i svi Talijani Istre, tko i kako će mu suditi; talijanski porotnici odesudit ga neće, nego vrieden, dobit će još fiocva za troškove, koje bi imali anašati tužitelji. Kad se u to svaki pošten čovjek zamisli, moža zabrinuti to ne samo čuća nego i lalika, jer takav postupak dovodi do zlobčstva najpodlije vrsti. Vriedjaju te, gula i globe, a nemožes se birahiti i utalid iskati pravde!

Zar da čemo i nadalje biti ljudi, koja u ustavnim državi u XX. vjeku počea ljleba vapje i za pravdom?

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Javna pučka skupština. U nedjelju dne 24. t. mj. obdržavati će se u Jadreskim u 8 sata po podne javna pučka skupština na otvorenom. Na toj skupštini govoriti će zastupnik g. Dr. Ivan Zucco o potrebi

škole i ujedno izvjestiti o radu na zemaljskom zaboru i saslušati želje i potrebe naroda.

Jadreski je selo udaljeno od Pule 3 četvrti sata, te se pozivlju sva naša braća iz Pule i iz bližnjih mjesta da u što većem broju prisustvuju toj pučkoj skupštini, da zapuštenoj braći Jadreskancima pokazemo, da i u Puli imade njihove braće po krvi i jeziku, koja neće dopustiti da izgine u talijanskom moru, te Jadreskance obodriti na zajednički slozan rad sa jednokrvnom braćom u Puli i okolici.

Iz Pule se polzli u 2 sata po podne.

Javna skupština u Narodnom Domu. U nedjelju dne 24. t. mj. u 10^{1/2} s. prije podne biti će u dvorani „Narodnoga Doma“ javna skupština, koju priredjuje „Narodna radnička organizacija“ u Puli. Na skupštinu će doći predsjednik „Narodne delavske organizacije“ u Trstu g. Dr. Josip Mandić.

Proslava 40-godišnjice Čitaonice u Pul. Odbor za proslavu 40-godišnjice Čitaonice u Puli obdržavo je prošli četvrtak sjednicu, na kojoj je konačno zaključeno, da se svečanost proslave 40-godišnjice ima obdržavati neopozivo u nedjelju dne 7. novembra t. g. Iz programa svečanosti možemo za danas javiti, da će na dan proslave u jutro biti svečani proslav sa deklamacijom prigodne pjesme našeg dičnog pjesnika Rikarda Katalinića-Jeretova, o podne zajednički banket, a poslje podne pučka predstava, pjevanje i dr. Potanji program objelodanit će se na dobu.

Nova Jacopić-Ijada. Člančić u našem predzadnjem broju, da se na puljskom Sudu ne može uredovati bez poznavanja hrvatskog jezika, tako je djelovao na gospodina Jakopića ili Jacopića, da nam je na umirenje imenovao novim kancelistom u Puli nekog Kenića, koji (nek mu oproste djedoviti) govori hrvatski koliko i turski. Kad mu dodje jedan od onih 30.000 Hrvata sudbenog kotara, bit će opet po hodnicima trke i vike za „tumačem“ hrvatskog jezika.

Pokudno je, što činovnici Hrvati iz obzira kolegijalnosti preuzimlju tudje poslove i tim pomažu opstanku „jednojezičnika“. A da se hoće sjetiti, kako su rovinjski činovnici pristili prislusnika Rajčića, da od jada ostavi službu, jer nije savršeno govorio talijanski, možda bi ih prošla ona bedneta slavlanska dobrota, radi koje sami sebe unistuju. Glupaoci i ne zaslužuju drugo.

Mi međjutim stavljamo našima na dušu, da, i ako znadu talijanski, pred vlastima ne govore nego svojim hrvatskim jezikom. Osobito vrijedi ovo za Hrvate rovinjskog Suda, koje, kako nam se tuže, neka gospoda sudci sile, baš sile, da mucaju njima tudjom talijanstinom. Takovi slučajevi nek nam se prijavljuju, pa čemo ih priobćavati Ministarstvu Pravde, mlikar do malo, kad jesenski vjetar odpuhne Holenburgera sa ministarske stolice.

Egzemplar austrijske službenice. To je blagajnica na ovdješnjem državnom kodvoru. Proti njoj dolaze nam česte pri

tužbe, koje smo više put iznesli, ali po austrijskom običaju oslaše bezuspješne. Osokoljena time, postala je ta revna blagajnica napokon i bezobrazna. Kad dodje koji upitali voznu kartu hrvatskim jezikom, ona ne samo da se počne drediti, nego je počela sada već bezobrazno derati se, da ona nije dužna znati hrvatski, dosta da zna njemački i talijanski. Pa da nebi oćepio ovaku bezobraznu babu. Služi u zemlji u kojoj prebiva većina hrvatskog pućanstva, nezasluzeno jedne kruh tog naroda, pak ima kuruže iako bezsravno govoriti.

Mi upućujemo ovime naš narod, kad ovaj egzemplar od blagajnice nebude htjela dati karto zaškano u hrvatskom ili slovenskom jeziku, da otdjdu u željeznicu bez karte, te budu li globljeni, da se prituže na ravnateljstvo željeznice u Tratu, ili na naše zastupnike, a slobodno i na naše uredništvo.

Gospodinu glavaru postaje u Puli poručujemo pak, da tu blagajnicu odstrani sa blagajne i sakrije gdjegd, da ne dolazi u doticaj s našim narodom dok god ne bude sposobna služiti i našem narodu, jer u buduće držat čemo njega odgovornim za uvriede nanešene nam od te blagajničke službenice.

Sretna operacija. Prijateljima našeg lječnika g. Dra. Ivana Letiša možemo javiti radostnu vried, da je teška operacija, kojoj se Dr. Letiš podvrgao u Gracu u bolnici milosrdne braće, podpuno uspjela, te se sada nalazi na putu ozdravljenja. Radujemo se i želimo da nam se što skorije čil i zdrav povrati.

Hrvatsko knazlišto u Puli. U nedjelju dne 24. t. mj. predstavljati će se u „Narodnom Domu“ u Puli „Posljednji Zrinjski“.

Izravni telefonski spoj Pula-Vodnjan. Ministarstvo trgovine je dozvolilo, da se načini sporedna telefonska centrala u Vodnjanu, koja bi bila u spoju sa telefonskom mrežom u Puli, tako da bi svaki predplatnik telefona u Puli mogao izravno obćiti sa telef. predplatnicima u Vodnjanu. Ta dozvola dana je pod uvjetom, da interesentni povrate sve gradjevne troškove spojne pruge Pula-Vodnjan u pet jednakim godišnjim obrocima.

Društvo za poljopšanje Medulina. Prad malo vremena ustanovilo se je društvo pod gornjim imenom, koji imade svrhu da ili samo provadja ili kod drugih čimbenika pospješuje sve što bi moglo služiti za poljopšanje mjesta Medulina i okolice (Liznjan, Pomer, Premantura), osobito puteva i cesta te morske obale. Kako je Medullin u zadnje doba na glas išao radi mogućnosti da se tamo priredi trgovačka luka i radi stalnosti, da će se tamo otvoriti obalno kupalište, to je hvalevrijedno od Medulinaca, da su se dali sami na posao, pod ravnnojem domaćih prvaka, a neima dvojbe, da će u društvo stupiti i svi prijatelji napredka u našem narodu iz doljne Puljštine i same Pule.

Društvo su već pravila odobrena te su izabrani u odbor: Dr. I. Zucco kao predsjednik, Grgo Grakalić kao podpredsjednik,

Miho Kirac tajnik, Ante Zrnak blagajnik, Mate Krakalić, Ante Demarin, Mate Zuccon, Mate Rojnić, zupnik Luka Kirac odbornik; Josip Sugar, pre Lorenzin, Ivan Rojnić zamjenik; Grgo Lorenzin, Luka Lazarić i Petar Mihaljević pregledni računara. — Bilo sretno!

Narodni darovi.

G. Josip Gržinić učitelj u Kringi poslano nam za Družbu sv. Ć. i M. K. 10. od kojih je K 5 dobio od članarine mladog društva „Čiril i Metod“ u K 5 darovao sam. — G. Ante Brgić šalje za Družbu K 7-60, koje je sabrao dne 10. t. mj. u veselom društvu „među gg. svećenicima u kući vel. Frana Livića u Sv. Mariji od Zdravlja.

Današnji izkaz K 17-60
zadnji izkaz K 1685 66
ukupno K 1683-16

Istarski žepni koledar „Jorgovan“. Nakladom Narodne tiskare Laginja i dr. u Pulj izašlo je „Istarski žepni koledar Jorgovan“ za učeću mladež i odrasle. Izim običnih koledarskih bilježaka sadržaje „Jorgovan“ obširno rodoslovje naše vladajuće kuće, za svaki mjesec prazan listić za bilješke primitaka i izdataka, ljestvice za biljege, poštanski cijenik, mjere, utezi i novac u našoj monarkiji (sa slikama), jedanputjedan l. i li. dio, komatna skrižaljka uz 4, 5 i 6 po sto. Drugi dio zabavno-poučno stivo sadržaje: *Mučeniči Istri* (pjesma), *Selja po Pulj* (opis znamenitijih spomenika i javnih zgrada u Pulj sa 16 slika); *Na Učki* (pjesma); *Što je rat* (crtica); *Čedu* (pjesma); *Zmija* (crtica); *Lađjici* (pjesma); *Morá* (pričica); *Mudra rečenice*; *Ivica i Draga i njihov seko* (pjesma); *Ođavni Janko* (pripovjetka); *Zastí* (pjesma); *Iskriva* (u stihovima); *Bjegunac* (pripovjetka); *Pjevanka* (nekoliko najobjubljenijih hrvatskih pjesama, koje se rado pjevaju); u predčelu sadržaje: zagonetke, rebusi i šalice i napokon svakovrstne skrižaljke za školske bilješke, vrlo praktične za učitelje i učenike.

„Jorgovan“ je jedini hrvatski istarski koledar, bez kojega ne bi smio biti ni jedan Hrvat. Uvezan je u cijelo platno, a u formatu lakovom, da ga se može nositi u žepu i uvijek imati uza se. Cijena je 60 p., a tko naruči više od 10 komada dobije ga po 45 para komad franko, a knjižare imaju zaotan popust. Naručuje se u tiskari Laginja i dr. u Pulj. — Mi toplo preporučamo svakomu ovaj liepi koledar.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa. Teškom mukom uzimam ovaj put pero u ruke da pišem, jer mi sva nutrina kipi od aršeb i boli nad golemim nepravdama koje moramo još uvijek snosati, a kompetentne oblasti mukom muče i prezirnim okom preko nas prolaze. No što da jadikujemo! Uzdaš se u se i u svoje kljuse, nek nam bude geslo, pa toga ćemo se i držati jer u tome nam jedini spas leži. Nada u moguću bolju budućnost, nek nas u tome krijepti.

Škola ta rak rana, koja rasteće i onako već slabo naše narodno tijelo i ove godine pojavljuje nam se zalosna i vosela. Zalosna u toliko, u koliko naša škola sa svim občanima, sa svim zakonima (barem da li nebi bilo) i patentima, nije u onoj kući, za koju moramo svi teške namete snosati; da se skoro nemože ni živjeti (110.000 kruna nije sala), pa za uzdarje šepiri se u njoj, mjesto nas, „Lega nazionale“; koliko ona plaća obćini najamnine to je nedokučivi misterij. Svakom misnomom čovjeku krv stane pesnica se stisne, promatrajuć tu velebnu zgradu kako sa 16 prostora soba, namijenjenu nauči djece, zbog tvrdoglavosti nekih ter nekih, na koje bi trebalo aplicirati Momesov recept, brilira prazninom. Koji imade „sreću“ da sve to promatra mora bolno uzdahnuti i čudom se križati nad svim tim. Pa će nam još doći gosp. kot. Poglavljar da nam se naruga sa kojim obećanjim! Dosta nam je

toga gosp. kapetane! Ne trebamo ništa. Kad nam dan danas niste ništa dali, nek vam bude i u naprijed, sve samo za vaše očiće, da se već barem jednom zasite našom mukom.

No pored žalosti: eto veselja. Naša se škola i ove godine dubokom napunja našom tužnom djecom kojoj se dična Družba smilova, darovav joj krv pod koji da se zakloni i poduču u svojem jeziku. Družba svoju skrb ove godine proširi: otvoriv posebni razred i tečaj za ručni rad i druge najpotrebnije za život nauke. Taj eto napredak čini te zaboravimo za čas na nepravde, koje nam se čine.

Bacimo malko oko na talijansku školu. Što nam ona pruža? Prazninu pustim? Kakvi smo elemenat? Tu vam je zbilja za Bogu plakati, imade djece, koja neznaju ni beknuti talijanski, ldu u školu — moraju, jer njihovih ocevi ih među u torturu-altroché u srednjem vijeku! Odubijte djecu Cozola, financijera, stražara i nekog žandara (mati joj bodulka) i onih hrvatskih talijana, pak da vidite nušto se sve ne svadja talijanstvo Cresa. Nisu to samo naklapanja već gole istine, u potvrdu koje iznijat ćemo do zgrade točne brojeve.

Voloski kotar:

Izložba voća u Herculjah. Nastojanjem gospodarske zadruge za sudbeni kotar Podgrad priredjena je u Herculjah prva naša izložba voća i to u kući kćerama g. Križmana. Svoje voće izložili su posjednici mjestnih obćina Podgrad i Materija i to skoro sva sela tih obćina. U nedjelju prije podne otvorena je bila dostojnim načinom voćna izložba u prisutnosti zemaljskog prisjednika g. Andriječića, zem. zastupnika Sancina, načelnika g. Kastelica iz Materije, pristava gospodarskog odsjeka na namjestništvu u Trstu g. Laha, pristava gospodarskog pokušništva u Gorici g. Rippera, odaslanika kulturnog vieća u Poreču g. Cucovića i domaćih posjednika i izložitelja. Izložbu otvorio je podpredsjednik gospodarske zadruge g. Dragutin Gobeć iz Podgrada, koji imade najveće zaslugu, da je do izložbe u obće došlo, jer je sam dulje vremena putovao od sela do sela nagovarajuć posjednike da izlože svoje proizvode. On je uređio prostorije u prostora sobi rečenog kćerara i sve potrebno ukusno udesio. Nagovorom na prisutne raztumačio je važnost i potrebu takove izložbe potičuć prisutne gospodare neka bi se sve to više zanimali i bavili tom unosnom granom gospodarstva. Zahvalio se je vladi i zemaljskom odboru, koji pružie odbor izdašnu podporu a zahvalio se je i odaslanikom i zastupnikom raznih oblasti, koji se potrudise, da posjetu tu skromnu ali vrlo važnu izložbu. U ime zemaljskog odbora pozdravio je to novo poduzeće prisjednik g. Andriječić naglasiv kako je potrebno osobito za ovaj siromušni dio naše pokrajine, da se narod što živahnije bavi voćarstvom, koje tako krasno uspejva, kaošto nam svjedocil izloženo voće. U tom smislu govorili su jošo gg. Sancin i Lah, našto je g. Gobeć proglasio izložbu otvorenom. Izložba je, kako rekasmo, vrlo liepo uređjena; veći dio voća nalazi se na stalcima usried dvorane postavljenim jedan povrh drugoga, zelenilom, cviećem i mahom ukrašenu. Na stolovih posrancer nalazi se voće, koje nije moglo na sredinu soče. Izložilo je voće 95 posjednika iz 17 sela obćina. Najviše je izloženo jabuka i to 273 vrsti, 92 vrsti krušaka, 12 vrsti ostalog voća (šlive, praske, orasi, grozdje, kunjve itd.).

U nedjelju bijaše izložba znatno posjećenom od domaćih posjednika i nešto stranli osoba. Među posjetiteljij nalazio se je i traćansko-koparski biskup preuzv. g. Dr. Nagl, koji je istog dana u susjednoj Brozovici dielio sakrament av. herme te se o izložbi vrlo pohvalno izrazio i više košarica voća nabavio. Pod večer stigao je iz

Pule i narodni zastupnik g. Dr. Laginja, koji je ostao vrlo ugodno iznenadjen i svoje zadovoljstvo opetovano gospodi odbornicima izrazio.

U ponedjeljak posjetio je izložbu među ostalim nadzornik za poljodjel tvo kod namjestništva u Trstu savjetnik g. Fišhauf i narodni zastupnik Mandić, koji su se o izložbi takodjer vrlo pohvalno izjavili. Istog dana, posjetila je izložbu i sva školska mladež iz Herculja-Kozina predvodjena od g. čna učiteljice.

Izložba je zatvorena utorkom i podjeljene nagrade u prisutnosti zastupnika g. Sancina, g. Laha, domaćih posjednika i odbornika gospodarske zadruge, kojoj čestitamo iskreno na tolikom uspjehu. O samoj izložbi obećano nam je od strukovnjaka pitanje izvješće, koje ćemo priobćiti u jednom od budućih brojeva.

Uspjajna iz Lovrana na Učku. Austrijasko je željezničko ministarstvo podijelilo dozvolu bečkom „Unionbaugesellschaft“ za izvajdanje tehničkih predradnja, koje su potrebne za izgradnju uspinjude „niže vrsti“ iz Lovrane na Učku u smislu postojećih odredaba tečajem jedne godine dana.

Pazinski kotar:

Za pučko knjižalno u Istri! Današ već svatko znađe, da nije dosta zaanje članja i pisanja za čovjeka, nego mu treba dodati i drugo stvari, ako će se on uzdignuti do potrebne kulturne visine. S toga se danas i osnivaju u naprednim zemljama uz tečajeve za analfabete, uz mnogo škole, uz mnogo druge zavode za obrazovanje osobito t. zv. puč. sveučilišta — i javne pučke knjižnice.

U Istri se je do sada slebo pazilo i gledalo na čitanje knjiga. S toga imademo u Istri tek desetak uređenih pučkih knjižnica, i koje su osnovane sada u zadnje vrijeme. Istina je doduse, da je k tome krivo neznanje kod našeg puča, koji nije sam kriv, da se nijesu pozvaní faktori skrbili oko toga.

S toga si je uzelo hrv.-slov. akad. ter. društvo „Istra“ među ostalim za zaduče, da podigne što više puč. knjižnica. U razdoblju od jedne godine, što je proteklo od njegovog osnutka, osnovato je 6-puč. knjižnica sa jednom puč. čitaonicom, i to: u Pazinu, Štrpedu, Boljunu, Dekanima i Lovranu. Koncem ovog mjeseca otvara društvo svoju šestu puč. knjižnicu u *Marezigama* (Kopar).

U Dekanima se je otvorila 26. IX. u prostorijama tamošnje „Čitalnice“, a ormar je poklonila obćina, a knjižničar ove knjižnice je g. A. Mahnić. U Lovranu otvorila se je 10. X. u stanu g. Ileašića, stolara, koji je ujedno i knjižničar, a ormar za ovu knjižnicu poklonila je tamošnja čitaonica. U Marezigama otvorit će se knjižnica u prostorijama tamošnje čitaonice, koja ujedno dava i ormar za knjižnicu.

Za knjižnice darovali su knjige sljedede gospoda: Akad. društvo „Zvonimir“ 48, slov. akad. društvo „Slovenija“ 80, Kazimir Jelusić 86, putujuća puč. knjiž. tolmunskoga učiteljstva 98, Slovenska Matica 26, I. M. 14, I. Juretić 10, J. Ž. i A. S. 9, A. Macon i knjige.

U novcu darovaoše: Posujilnica na Voloskom K 60, Dr. I. Pošćić K 10, prof. Jak. Jakac K 10, I. Sancin K 2; a u zadnjem iskazu isplao je, da je boljunska posujilnica dala K 20 za tamošnju knjižnicu.

U zalihí društvo više nema niti jedne slovenske knjige, a hrvatskih malo. Na društvo stižu sa raznih krajeva molbe, da sumo stvori ili da pomogne otvoriti knjižnicu. Društvo bi rado udovoljilo svim molbama i željama, ali zašibeže toga ne dozvoljavaju materijalne prilike. S toga su obraća na rodoljube i prijatelje pučke prosvjete, da ga podupru što obilnijom potporom bilo u knjigama bilo u novcu, e da time uzmogne svoj rad svestranije proširiti, a na taj način što više doprinijeti

razvoju prosvjete među zapuštenim istarskim narodom. — Unoljavamo poučnih (znanstvenih) knjiga za društvenu knjižnicu „Istre“. Sadašnjim i budućim darovateljima se preporučujemo i najljepše zahvaljujemo! Akad. fer. društvo „Istra“, Pazin.

Kringa 18. t. ruj. Ovoja liepna bit će kod nas dovršena berba. Potužili se nemožemo, jer, hvata Bogu, berba je prošla srećno a ujedno i obilata. Grozdja je urodilo dobro kao i lanjsko godine a k tomu dobro dozorilo, te će vino biti izvrstnije nego lani. Kud nas, hvata Bogu, nije bilo tuče, to je ljepota vidjeti grozdje i blelo i crno. Preporučamo trgovcima vina, koji žele imati dobrog beloga i crnoga vina, da se obrate na g. Frana Milanovića u Kringi (Istra), koji će im dati sva potrebna razjašnjenja i upute za dobavu izvrstnog vina.

Muškoj podružnici družbe u Pazinu darovaoše: g. F. Trampuž daruje 5 K, g. Dr. N. Banićević dio dobika na „tarok“ i K, g. M. Mohorovićić sakupio u kremlj kod g. Dušića, da se počasti uspomena na pok. M. Gržetića 11 K 84 h. — Najljepša hvata svima!

Nova brzolavna postaja. Dne 14. t. mj. ustanovljena je u Krasnu brzolavna postaja. Uredovanje te postaje ograničeno je na dnevnu službu.

Koparski kotar:

Iz Buzeta. Naš volti sudao. Već smo svojedobno istaknuli, kakav je razmjor stanovništva u buzetskom sudbenom kotaru. Vinda, ako isto pravde pozna, morala bi uzeti u obzir ogromnu većinu hrvatskog dotično slovenskog pučanstva, pa slati u Buzet ljude, koji poznaju veoma dobro jezik naroda. Ali vladar čini se kao da na to zaboravlja, čini se da je gluh na naše opravdane tužbe. To nam dokazuju činjenice. Predstojnikom suda u Buzetu je dr. pl. Schrott, zvan tamo u Pulj „figlio del papá“. Evidno je Nijemac. Svršio je njemačke škole. Kao takav nije imao zgrade, da nauči dobro ni jednoga od jezika u pokrajini, naimo hrvatski i talijanski. Jedan sudac pako, dapače predstojnik suda u Buzetu morao bi znati oba jezika, a pogotovo hrvatski kao jezik ogromne većine, i to ne samo toliko da znađe za silu natučati par riječi, već veoma dobro. Inače kako će on kod rasprava i preslušanja razumiti stranke, koje ne govore po službenim receptima i formularima, već što im srce kaže? Ne razumije li izjava kako će on te izjave protokolirati? Može li on u takvim prilikama pravdedno suditi? Savjesno da, ali pravdedno nipošto! A da li je to u redu? Nije, jer od toga trpi nepravdedno nekriv, a zbuđe li se to češće, gubi na ugledu sam sud. Da pak g. predstojnik Schrott ne zna hrvatski imamo dovoljno dokaza. Dostatno je da slušamo rasprave i da uzmemo u ruke jedan sudbeni spis. Ako sam nagadjanjom ne pogodiš, što spis znači ne ćeš mu inače doznati sadržaj, jer je pisan takvim jezikom, da te Bog sačuva. N. pr. ovo krasno jedne rečenice: „... prijavio je zastupnik baština pokojnih, da je čuo, da li još obilju pok. i drugi iznosi u p., osim onoga itd.“

Nek to pis proždre! A ima još nešto. G. dr. Schrott izgovara hrvatski kao da kineski govori. Prosti seljak dođe i sluša kakav je to jezik. Isprva dakako ne razumije ni riječi. Tek kasnije, kad si malko priući onom tvrdom i reškom izgovaranju, stane hvatati riječi, ali polupuno ga ne može razumiti.

Za sada ne preostaje ino, nego da preporučimo ili da se g. predstojnik nauč. jeziku, ili ako je to nemoguće, da se kompetentne oblasti pobrinu, da ga zamijeni jedan, koji pozna dobro jezik.

Još je toga u torbi. Dorskora do vidova g. urednice!

PEKARNA
LUJDEVIT ĐEKLEVA
Via Campa Marzio br. 5 - Podružnica Via Velerani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokalne.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Pozor! 50.000 para cipela. **Pozor!**
4 para cipela samo za K 8.—
Radi obustave plaćanja nekih većih tvornica, ovlšten sam jednu ovu zahtbu cipela izpod cijene. — Svakomu čovjku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrhu iz crne ili žute kože sa svrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po pripisanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 8.—
Razaslije pouzdećem
L. Zweig's Schuh-Expert
KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplađuju sadružnih diošova jedan ili više po kruna s.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član to šteta bez ikakvog odbitka.

Vrađa na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkasa, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložnja suglasno ustanovilo veći ili manji rok za odkas, uz odkas od 3 dana.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadružnicu na garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdanu zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod došao, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

LIKARNA U PAZINU
K. SV. CIRILU I METODU

Svi oni bolesni koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvaranju, žgaravici, stvaranju prekomjerne kiseline u želucu, glavobolji i grču pijuću izvrstne

Želudčane kapljice

Ljekarno k svetom Cirilu i Metodu u Pazinu povećaju svom narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.

Cijena 6 boćica 2 K 60 fl.
12 . 4 . 80 .

Nadalje lekarna preporuča sljedeće lijekove: Šredsko kapljice, boce po 1 i 2 K; Mazilo proti kostobolji, 1 K; Ljekovito Kina vino, 1 boca K 1-60 flt. Naputak o uporabi prilozen je svakoj boćici.

Svi oni bolesni koji trpe na kašlju, plućnom katarru, teškom dištanju, slabosti i bljadoci preporuča se izvrstno

bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom.

Ovo ulje preporuča se osobito za slabu i slabokrvnu djecu jer je isto tako ugodno pripravljeno da ga i najosjetljiviji bolesnik lahko piti može. — Dobiva se samo u Ljekarni k svetom Cirilu i Metodu u Pazinu (Istra) s pouzdaćem i ako se novac unapried pošilja

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

godina stare bolesti izlječeno su sa mojim strojem posla! Od izlječenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraženo zahvalo kao i od ožiljatih slojeva izdano svjedoštvo i priznanice iz svijeta strana svjeta pohranjeno su u mojoj pisarnici, gdje stoje svakomu u svako doba na vidu. **BIJE KNEŽAN I LEK NIJE POMOGAO, NOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolesnik, koji po mojem stroju nabli bio izlječen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorajem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj na anije zamjenjivati sa Voltlinim, koji je poradi svoga neuspjeha zahranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dotim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. broj 86967 osobito se hvati i uljiva vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospođa.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarijih 20 godina. kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se u i hrvaćkom jeziku. Pouzdećem ili ako se novac unapried pošalje, razaslije glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadász-utlica br. 34.

Svi u krojački salon Zovića!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?
Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurencija isključena.

Brza, točna i solidna poslužba.

OPCINSKA ŠTEDIONICA
u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem ošjele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmове, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro ošlano 2 K; bolje 2-40 K; prva vrst poluvjetlo 2-80 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 5-10 K; 1 kg najblijje, kao snjeg bijelo, ošlano 6-40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bijelo fino 10 K; najblijje vrstne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Iz gvozd. crvenog. plavog, bijelog ili žutog nankinga, 1 pokrivač, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 2 jastukima, svaki 80 cm dug, 55 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3-60 i 4 K — Razaslije se pouzdećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vrađa se novac. Izerpivni cijenik budajna i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Sumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

'BALKAN'

d. o. s. j. u TRSTU
RIVA GRUMVLA broj 14.
Telefon 5160. Brojzavi: BALKANSPED.
Žiro-račun kod 'JADRANSKE BANKE' u Trstu.

Prima u svoje dobro uređjene magasine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predumove a na vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulatnije. Iste tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kreditne, osiguruje robu i daje zajmове na robu lećeću u javnim skladistima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako stručevno razjašnjenje i uputu brzo i bađava.